

har erklæret og hvad jeg endnu mener, at det nemlig ikke er værdt at anvende 10 Skilling, endfjeldige 10,000 eller 5,000 Rbd. paa en saadan Forsamling, naar man dermed har til Siemed at lette Lovgivningen for den danske Folkekirke, da jeg troer, at der er al Rimelighed for, at dette Arbejde vil blive, om ikke vanskeligere, dog ligesaa vanskeligt, efterat den har fundet Sted, som det var før.

Clausen: Efter den Maade, hvorpaa den høitærede Cultusminister har udtalt sig, haaber jeg, at det ikke vil være nødvendigt at udtale sig om det Forslag, der er blevet stillet til en yderligere Afprøvnings i denne Sum, som i forrige Rigsdag allerede var bleven bragt ned til det Halve af det oprindeligt Forlangte. Skjøndt den høitærede Minister vel ikke har udtalt sig med Bestemthed, hengiver jeg mig dog til det Haab, at han vil komme til samme Overbeviisning som hans Formænd, at, ligesom den danske Folkekirke har Ret til at fordre en Ordning ved Lov, saaledes er det dertil den ene sømmelige og ene hensigtsmæssige Forberedelse, at en Plan til Folkekirken fremtidige Ordning bliver forud drøftet i en Forsamling af valgte Medlemmer af Folkekirken, valgte med det særlige Hverv, at tage denne Plan under Overveieelse. Det er altsaa ikke imod Forslaget, at jeg skal udtale mig; men jeg vil benytte denne Leilighed til nogle Uttringer, som jeg ønsker den høitagtede Cultusminister vil optage med Bevillie, nogle Uttringer angaaende den paaatvængende Nødvendighed af, at Grundlovens § 80 omsider bringes til Virkelighed. Jeg vil udtale det Haab og den Fortrøstning, at man ikke længere vil vedblive at holde det danske Kirkevæsen under en bureaukratisk Bestyrelse. Thi en saadan Bestyrelsesform er ikke alene uforenelig med Grundlovens § 80, men den er uforenelig med Kirkens naturlige Ret. Det er unaturligt, at Menighederne i Folkekirken skulle fremdeles være berøvede enhver lovordnet Indflydelse paa Bestikkelsen af deres Præst (Hør!); det er unaturligt, at det skal mangle paa enhver kirkelig Communalforfatning til Baretagelsen af de kirkelige Menigheds=Anliggender overfor den borgerlige Communalforfatning; det er unaturligt, at Kirken skal mangle sit repræsen-

tative Organ til fleersidig og grundig Behandling af de kirkelige Interesser overfor den politiske Repræsentation, hvor der ikke er Spørgsmaal om religiøs Besejndelse. En bureaukratisk Bestyrelse af Kirken er fremdeles uforenelig med et kirkeligt Liv, saaledes som det alene kan være til Gode og Glæde for Kirken, til Held og Velsignelse for Staten. Den danske Cancelliebestyrelse af Kirken staaer endnu i levende Grindring — om det Døde vil jeg ikke tale; jeg har ikke tlet, medens den levede, og jeg vil heller ikke tie, hvis der nu skulde blive Tale om atter at kalde en saadan Bestyrelsesform tillive —; men jeg vil bede lagt Mærke til, i hvilket Forhold den ministerielle Bestyrelse af Kirken egentlig staaer til den forrige Cancelliebestyrelse. Det er der vundet: at Kirkevæsenet er blevet udløst af den Forbindelse, hvori det tidligere var stillet sammen ved fælles Bestyrelse med Forhold af væsentlig forskjellig, reen juridisk Natur, og derimod er blevet forbundet med det Beslægtede, med Alt, hvad der vedkommer Videnskab og Kunst. Her ved synes at være givet Betryggelse for, at denne Portefeuille ikke nogensinde vil kunne blive overdragen til eller blive modtagen af en Mand, som ikke er erkjendt for og er sig selv bevidst at kunne gjælde som Repræsentant for de aandelige Interesser. Men der er paa den anden Side noget meget væsentligt tabt: en vis Stadighed og Fasthed i Bestyrelsen og en vis Modvægt imod Genfidsigheder, som vindes ved den collegiale Bestyrelsesform. Dengang da en almindelig Stemmeret løstede sig imod den juridiske Bestyrelse af det danske Kirkevæsen, laa Overgangen fra den collegiale til den ministerielle Bestyrelsesform udenfor al Tanke og Betragtning; men fra det Dieblit af, at denne Overgang skete, blev det forudsat, at Kirken maatte ved en egen Organisation betrygges imod alle de Tilfældigheder, for hvilke den ellers vilde være udsat. En Cultusminister kan, ligesom ethvert andet Medlem af Ministeriet, blive bragt ud og blive bragt ind ved politiske Forholds enten virkelige eller indbildte Magt, der aldeles ikke staae i nogen Forbindelse med de kirkelige eller overhovedet de aandelige Interesser. Men en saadan Tilfældigheds=Stilling, en saadan Tilstand af